

Anslag 2:4 Krisberedskap – uppföljning 2016

Redovisning av uppdrag 15 i MSB:s
regleringsbrev för 2017

MSB:s kontaktpersoner:

Kristina Westerdahl, 010-240 40 60

Malin Uppvall 010-240 53 28

Publikationsnummer MSB1084 - mars 2017

ISBN 978-91-7383-736-1

Innehållsförteckning

1. Fördelning av medel	5
1.1 MSB:s bedömning	8
2. Gemensamma analyser av risker och sårbarheter	9
3. Funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet och informationsinfrastruktur	11
4. Stärkt inriktning och samordning	13
5. Stärkt kriskommunikation och samordning av information... ..	15
6. Förstärkningsresurser	17
7. Stöd till Försvarsmakten vid höjd beredskap	18
Bilaga 1. Bakgrund om anslaget och redovisningen för 2016 ...	19
Bilaga 2. Fördelning till statliga myndigheter	20
Bilaga 3. Fördelning till kommuner och landsting	27
Bilaga 4. Fördelning till frivilligorganisationer	28
Bilaga 5. Fördelning till forskning och studier.....	29

Sammanfattning

MSB ska enligt uppdrag från regeringen redovisa en övergripande bedömning av resultatet av de åtgärder som berörda myndigheter, kommuner, landsting och frivilliga försvarsorganisationer har vidtagit under 2016 med finansiering från anslag 2:4 Krisberedskap. MSB:s bedömning i denna rapport är avgränsad till anslaget effekter under 2016 och ska inte uppfattas som en bedömning av samhällets krisberedskapsförmåga eller risker och sårbarheter.

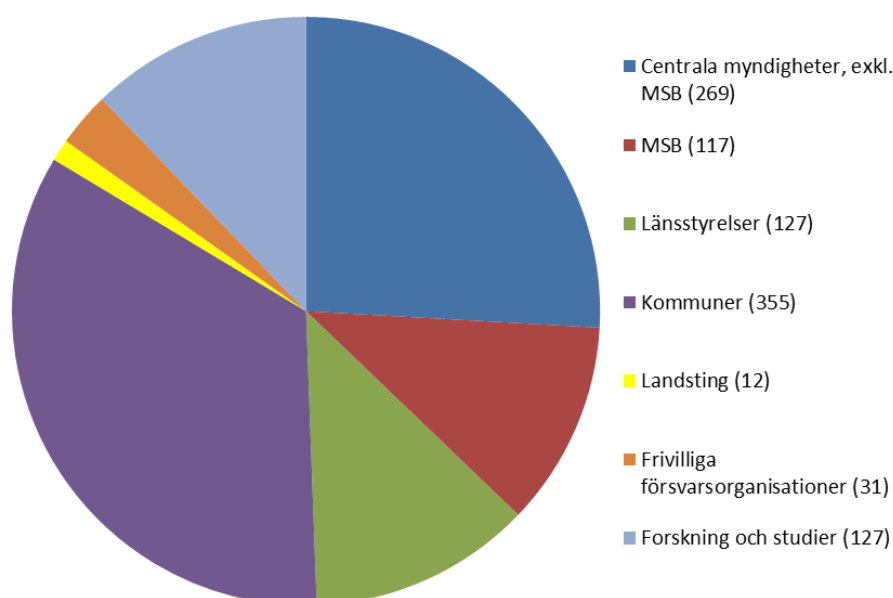
Anslaget ska användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga händelser och kriser samt till åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla en grundläggande civil försvarsförmåga. Den verksamhet som finansieras av anslaget ska ha påvisbara effekter på samhällets krisberedskap eller på den samlade förmågan att hantera kriser och deras konsekvenser.

Sammanlagt har MSB under 2016 fördelat 1 037 mnkr till statliga myndigheter, landsting, kommuner, frivilliga försvarsorganisationer och forskningsutförare. Anslaget har använts till en rad förebyggande och förberedande åtgärder som stärker krisberedskapsförmågan inom ett flertal områden. Samverkan mellan aktörerna har breddats och fördjupats. Länsstyrelserna har gett stöd till kommunerna i deras krisberedskapsarbete och kommunerna har stärkt sin förmåga med bidrag av anslaget. Samverkan inför allvarliga händelser har utvecklats inom och mellan länen samt även över landgränser. Finansierade åtgärder har i flera fall redan kommit till nytta vid en faktisk händelse.

MSB bedömer att åtgärderna i stort har bidragit till att möta de behov som identifierats i inriktningen för anslaget. MSB ser dock att det fortfarande finns behov som behöver stärkas i förhållande till inriktningen för anslaget: Det är då särskilt angeläget att utveckla stödet till Försvarsmakten och att säkerställa samhällsviktig verksamhet vid höjd beredskap. Under avsnitt 2 – 6 ges en mer detaljerad redovisning av det arbete som bedrivits med medel från anslaget inom respektive åtgärd i den givna inriktningen. I redovisningen har exempel getts på större arbeten som genomförts för att stärka förmågan

1. Fördelning av medel

Anslag 2:4 krisberedskap har 2016 finansierat verksamhet om 1 037 mnkr. I figur 1 redovisas fördelningen av medlen. De myndigheter som har ett särskilt ansvar för att arbeta med beredskapsåtgärder¹ tilldelades sammanlagt 385 mnkr, varav 117 mnkr hanterades av MSB. Medel till MSB fördelades på utvecklingsverksamhet (71 mnkr), förstärkningsmaterial (29 mnkr), skyddsrum (14 mnkr) och övning (3,5 mnkr). Se också bilaga 2.

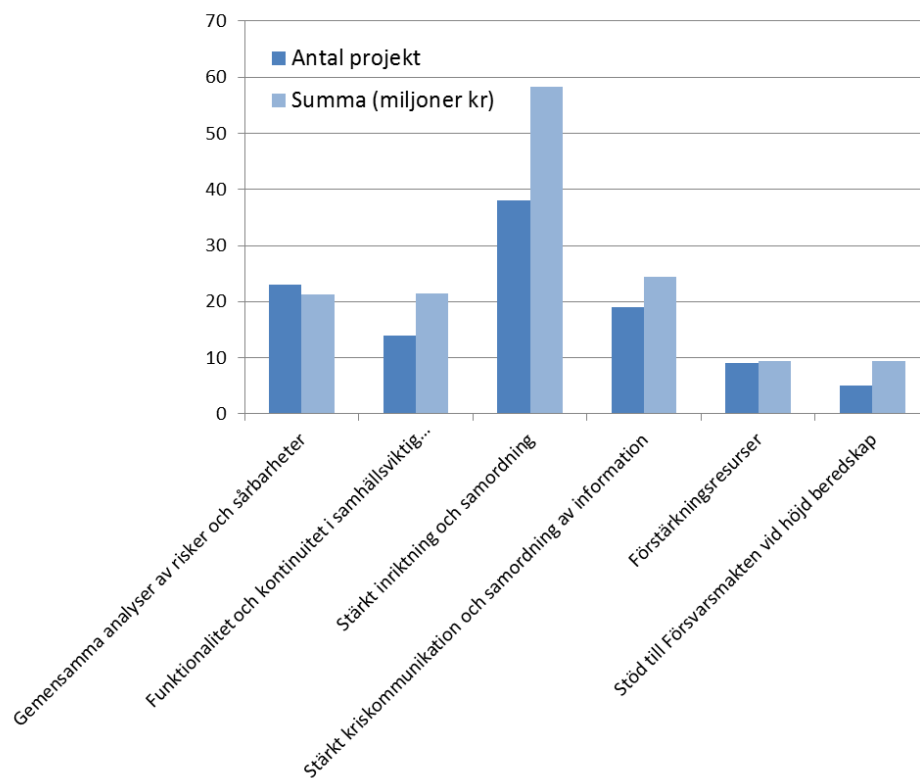

Figur 1. Fördelning till olika målgrupper 2016 (miljoner kr)

Kommuner och landsting erhöll bidrag enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Därutöver har kommuner och landsting erhållit bidrag till Rakel, ledningsplatser och räddningscentraler (se bilaga 3). Anslaget har även finansierat ersättning till frivilliga försvarsorganisationer samt till forskning och studier (se bilaga 4 resp. 5).

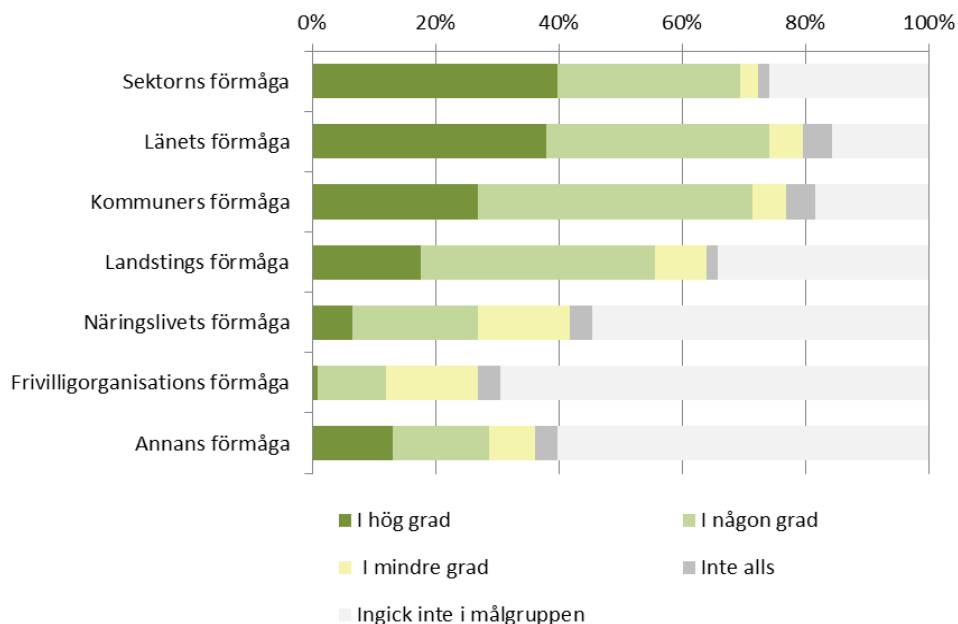
Under 2016 slutfördes 108 utvecklingsprojekt av myndigheterna. Dessa har huvudsakligen syftat till att stärka inriktning och samordning (figur 2). Projekten har främst vänt sig till berörd samhällssektor samt regionala och lokala aktörer (figur 3). Bidraget till samhällets samlade krisberedskapsförmåga varierar mellan åtgärderna men sammantaget har projekten i första hand stärkt befintlig förmåga (figur 4).

¹ I enlighet med förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

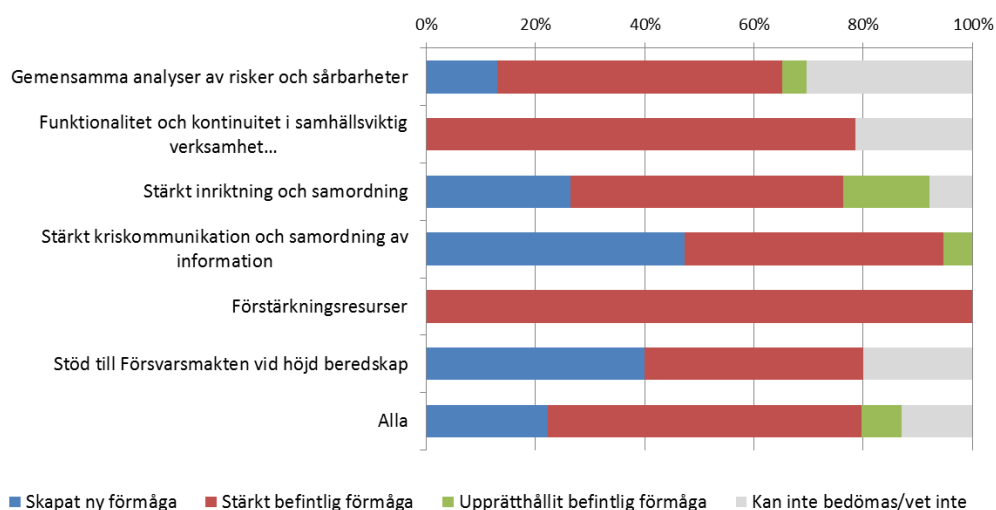
Figur 2. Fördelning på olika åtgärder av utvecklingsprojekt som avslutades 2016

Mer information om de olika åtgärderna finns i kapitel 2-7.

Figur 3. Målgrupper för utvecklingsprojekt som avslutades 2016

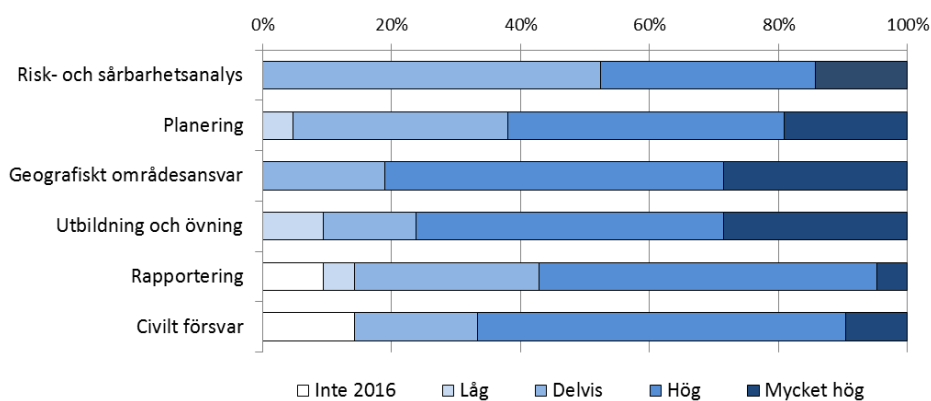
Varje utvecklingsprojekt som avslutades 2016 fick redovisa i vilken grad det bedömdes att de olika målgrupperna var relevanta för projektet.

Figur 4. Förmågeutveckling i utvecklingsprojekt som avslutades 2016

Alla utvecklingsprojekt som avslutades 2016 fick redovisa hur de bedömde att projektet bidragit till samhällets krisberedskapsförmåga. Resultatet visas för respektive åtgärd och alla projekt. (För mer information om åtgärderna, se kapitel 2-7).

Länsstyrelserna genomför ett sammanhållet utvecklingsprojekt för varje län under 2015-2018. För dessa projekt finns sex övergripande uppgifter². Länsstyrelsernas bedömning är att måluppfyllelsen för de övergripande uppgifterna 2016 har varit övervägande hög eller mycket hög (figur 5), särskilt med hänsyn till att det handlar om projektens andra verksamhetsår.

Figur 5. Måluppfyllelse 2016 för övergripande uppgifter i länsstyrelsernas sammanhållna projekt 2015-2018.

² MSB: "Inbjudan att ansöka om medel", kompletterande anvisningar för länsstyrelserna, 2015 (dnr 2013-5854) samt överenskommelser 2016 med länsstyrelserna om anslagsfinansiering avseende civilt försvar (dnr2015-192).

1.1 MSB:s bedömning

Uppföljningen visar att anslaget har bidragit till gemensamma åtgärder och MSB bedömer att aktörerna har ökat sin förmåga att i samverkan hantera en händelse.

Den redovisning som aktörerna har lämnat till MSB visar att anslaget under 2016 har använts till en rad förebyggande och förberedande åtgärder som stärker krisberedskapsförmågan inom ett flertal områden (se vidare kapitel 2-7). Samverkan mellan aktörerna har breddats och fördjupats. Länsstyrelsernas fyraåriga projekt har under sitt andra år, 2016, i stor utsträckning inneburit stöd till kommunerna i deras krisberedskapsarbete, samtidigt som bidraget från anslaget lett till stärkt förmåga i kommuner och landsting. Samverkan inför allvarliga händelser har utvecklats inom och mellan länen samt även över landgränser (med Norge). Finansierade åtgärder har i flera fall redan kommit till nytta vid faktiska händelser under 2016.

Åtgärderna har i stort bidragit till att möta de behov som identifierats i inriktningen för anslaget. Samtidigt bedömer MSB att det finns behov som inte tillgodosetts i tillräcklig omfattning, där ytterligare utveckling kan och bör ske. I följande kapitel beskrivs hur den finansierade verksamheten har stärkt samhällets samlade krisberedskapsförmåga och vilka brister som kvarstår i förhållande till inriktningen för anslaget.

2. Gemensamma analyser av risker och sårbarheter

Förväntade effekter:

Gemensamma analyser av risker och sårbarheter bidrar till en bättre överblick och eller en fördjupad behovsbild för att stärka krisberedskap och höjd beredskap. Väl utvecklade sektorsvisa och sektorsövergripande analyser av risker och sårbarheter har tagits fram som stöd, bland annat för en säker elförsörjning, försörjning av transport och logistik, drivmedel, telekommunikation, dricksvatten och livsmedel samt sjukvårdsresurser, enligt Handlingsplanen för skydd av samhällsviktig verksamhet.

Genom sina fyraåriga projekt har länsstyrelserna ökat stödet till kommunerna i deras krisberedskapsarbete, bland annat via samordning av risk- och sårbarhetsanalyser vilket gett ökad kunskap om samhällsviktig verksamhet och bättre förståelse för arbetet med kontinuitetshantering och beroendeanalyser. Åtta av tio kommuner har gett möjlighet för aktörer inom kommunen att samverka och nästan alla kommuner har samverkat med aktörer utanför sitt geografiska område om förberedelser för kriser.

Inom åtgärden har det skett en mer allmän kunskapshöjning om risker, sårbarheter eller konsekvenser avseende samhällsviktig verksamhet och informationsinfrastruktur, civilt försvar samt hot från farliga ämnen. Kunskaperna har också ökat om nyttjande av GIS-information i krisberedskapen. Hot, sårbarheter och konsekvenser har kartlagts avseende livsmedelsavbrott, civil luftfart, informationsinfrastruktur och farliga ämnen.

Riskbedömningar har förbättrats genom att myndigheterna utvecklat bedömningsmetoder och -verktyg. Nationell risk- och förmågebedömning (NRFB) 2016 visade att reservlösningar vid dricksvattenstörningar till viss del saknas, vilket gör det angeläget att förebygga sådana störningar. Möjligheterna att identifiera potentiella föroreningskällor och riskbedöma ytvattentäkter har ökat genom två av de genomförda projekten. Bedömning av stabilitetsrisker (t.ex. avseende ras och översvämning) vid skogsbruk har förbättrats genom att sådana områden kan identifieras, vilket kan förebygga bland annat avbrott i transporter. I Skåne län har användning av GIS-information som stöd i riskbedömningar utvecklats. Ett bidrag till minskad sårbarhet är ett nyutvecklat verktyg för planering och upphandling av vacciner i beredskapen mot pandemier.

Samverkan i myndigheternas projekt har gett nya kontakter eller stärkt befintliga samt lett till kunskapsspridning. Flera av projekten har lett till gemensamma prioriteringar och några även till gemensamma åtgärder.

Myndigheter har angett att hanteringen av händelser har stärkts genom flera projekt. Bland annat har beslutsstöd för att hantera pandemier tagits fram och för vatten- och livsmedelsburna sjukdomsutbrott har tiden för detektion av mikroorganismer och föroreningskällor kortats. Den förbättrade hanteringen innebär ökad möjlighet att begränsa konsekvenser av inträffade händelser, där även identifiering av effektiva metoder för rening av vatten från radioaktiva ämnen ingår. Det är ett bidrag till förmågan att förebygga och hantera radiologiska och nukleära händelser som behöver utvecklas enligt NRFB 2016. Utveckling av gemensam lägesbild bidrar ytterligare i hanteringen, mer specifikt avseende radioaktivt nedfall och händelser till havs.

Forskning om samhällets resiliens, nederbörd, översvämningar och stigande havsnivåer, rymdväder samt skogsbränder som fullföljdes 2016 kan ytterligare bidra till utveckling inom åtgärden, bl.a. med förfinade prognoser om nederbörd och solstormar.

MSB:s bedömning

MSB bedömer att anslagsfinansierade kartläggningar och utveckling av bedömningar avseende hot, sårbarheter och konsekvenser har stärkt samhällets samlade krisberedskapsförmåga, såväl lokalt, regionalt som nationellt. Både det förebyggande arbetet och hanteringen av händelser har stärkts. Hanteringen har förbättrats bl.a. genom att spåra orsaker, korta responstider och begränsa konsekvenser av inträffade händelser, vilket också visats vid inträffade händelser.

Det finns samtidigt utrymme för ytterligare utveckling inom området gemensamma analyser av risker och sårbarheter enligt inriktningen för anslaget. MSB utvecklar under 2017 föreskrifterna för risk- och sårbarhetsanalyser liksom stödet till aktörerna. I den nationella säkerhetsstrategin exemplifieras analyser om informationssäkerhet.³ Årets rapportering och en tidigare utvärdering⁴ av åtgärden visar att tyngdpunkten behöver förskjutas från mer allmän kunskapshöjning till dokumenterade gemensamma analyser av risker och sårbarheter. De gemensamma analyserna behöver också i större utsträckning leda till gemensamma prioriteringar och åtgärder.

Implementering av forskningsresultat kan ytterligare stärka aktörernas arbete inom åtgärden.

---

³ Regeringen: "Nationell säkerhetsstrategi", 2017, s.18.

(<http://www.regeringen.se/48db21/globalassets/regeringen/block/aktualitetsblock/statsradsberedningen/nationell-sakerhetsstrategi.pdf>).

⁴ Malmberg Andersson, F., Trané, C., Hedtjärn Swaling, V.: "Effekter av aktörsgemensamma 2:4-projekt relaterade till risk- och sårbarhetsarbete", FOI Memo 5561, MSB dnr 2015-1017, 2015.

3. Funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet och informationsinfrastruktur

---

Förväntade effekter:

Det finns kravbeskrivningar avseende robusthet och uthållighet i samhällsviktig verksamhet och den funktionalitet den tillhandahåller. Åtgärder har vidtagits för att säkerställa samhällsviktig verksamhet även vid höjd beredskap. Intentioner och mål i Handlingsplanen för skydd av samhällsviktig verksamhet ska uppnås i samverkan med berörda aktörer.

Projekten har bidragit till att stärka befintlig förmåga i finansiell sektor, livsmedelssektorn (inkl. dricksvatten), hälso- och sjukvård samt transporter. Aktörerna har arbetat med att öka motståndskraften mot störningar, bl.a. genom att kunna begränsa konsekvenserna och bygga upp redundans i funktionalitet. Projekten har i övrigt bidragit till samverkan mellan aktörerna och höjt deras kunskaper. Ett par projekt har bidragit till att förebygga störningar, dels avseende händelser med explosivämnen, dels i it-system.

Regional samordning av risk- och sårbarhetsanalyser har gett ökad kunskap om samhällsviktig verksamhet och hur störningar påverkar länet och länets aktörer. Det har i sin tur bidragit till bättre förståelse för arbetet med kontinuitetshandling och beroendeanalyser, som också startats upp med regionala aktörer i flera län. De nordligaste länen har samordnat sitt arbete i stor utsträckning, bland annat avseende hur samhällsviktig verksamhet av regional betydelse ska identifieras och redovisas.

Många kommuner har säkerställt att den samhällsviktiga verksamheten de bedriver upprätthålls vid kriser. Åtminstone två av tre kommuner bedömer att ersättningen enligt LEH har bidragit till att öka deras förmåga att hantera kriser och kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet. Trots att ersättningen enligt LEH till landstingen är låg, bedömer många landsting att den har bidragit till att minska deras sårbarhet samt ökat deras förmåga att hantera kriser och upprätthålla den samhällsviktiga verksamheten de ansvarar för.

Myndigheterna redovisar att den stärkta förmågan har varit till nytta vid flera störningar 2016 inom sektorerna livsmedels- och dricksvattenförsörjning samt luft- och vägtransporter.

Kravbeskrivningar avseende robusthet och uthållighet i samhällsviktig verksamhet har inte tagits fram av myndigheternas projekt. Inget av projekten

---

har visat på koppling till Handlingsplanen för skydd av samhällsviktig verksamhet eller haft funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig informationsinfrastruktur som huvudfokus.

MSB:s bedömning

Anslagsfinansierade åtgärder har stärkt samhällets befintliga förmåga på flera sätt, såväl genom att bättre kunna bedriva verksamhet trots störningar, begränsa konsekvenser av inträffade händelser och bättre tillgång till alternativa försörjningssystem. Vidare har samhällets sårbarhet för vissa typer av händelser även kunnat minskas. Det är för tidigt att uttala sig om effekterna av arbetet med att säkerställa samhällsviktig verksamhet även vid höjd beredskap.

Att säkra försörjning och skydd av samhällsviktiga funktioner samt vikten av informationssäkerhet lyfts i den nationella säkerhetsstrategin.⁵ I det fortsatta anslagsfinansierade arbetet behöver arbetet fortsätta med att säkerställa samhällsviktig verksamhet vid höjd beredskap. Aktörerna bör utnyttja möjligheterna anslaget ger att stärka funktionalitet och kontinuitet i samhällsviktig informationsinfrastruktur, t.ex. i samverkan med privata aktörer.

---

⁵ Regeringen: "Nationell säkerhetsstrategi", 2017, t.ex. s.12 och s.18. (<http://www.regeringen.se/48db21/globalassets/regeringen/block/aktualitetsblock/statsradsberedningen/nationell-sakerhetsstrategi.pdf>).

4. Stärkt inriktning och samordning

Förväntade effekter:

Samverkan och ledning tar sin utgångspunkt i och har en tydlig koppling till Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar. Projekten har genomförts i samverkan mellan myndigheter för att åstadkomma inriktning och samordning vid samhällsstörningar. Aktörerna har möjlighet att kommunicera skyddat, säkert, tillgängligt och robust, såväl i vardag som i kris och krig. Gemensamma samverkansformer har utvecklats med stöd av Rakel i enlighet med Nationella riktlinjer för samverkan i Rakel.

Inriktning och samordning har stärkts på regional nivå genom att tio länsstyrelser införde och implementerade "Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar". Regionala samverkansutbildningar har hållits för strategisk personal som kan komma att leda samverkansfunktioner vid kriser i länet. Samverkan mellan länens räddningstjänster och satsningar på gemensamma ledningsfunktioner ingår också i den regionala utveckling som finansieras av anslaget. Kommunerna förefaller väl förberedda att delta i inriktning och samverkan med andra aktörer vid en kris. Många kommuner har påbörjat förberedelser för att uppfylla sin roll under höjd beredskap.

Aktörerna, framförallt de centrala myndigheterna, har stärkt inriktning och samordning genom att ta fram övningskoncept och genomföra övningar tillsammans. Flera projekt har förbättrat stödet för gemensamma lägesbilder och kortat tiden för lägesbilder och aktörernas agerande. Den samverkan och kunskapshöjning som åstadkommit i projekten har också ytterligare bidragit till att förmågan stärkts.

Ungefär en tredjedel av projekten har stärkt aktörernas möjlighet att kommunicera skyddat, säkert, tillgängligt och robust, såväl i vardag som i kris och krig. Användningen av Rakel har utvecklats i län som gränsar till Norge genom att Rakel är kopplat till det norska kommunikationssystemet Nödnett. Kommunikationen har övats med norska aktörer och Rakel-kommunikationen är ett stöd i de samverkansformer som utvecklats i två av gränslänen (Dalarna och Jämtland).

En majoritet av länsstyrelserna har under 2016 dragit nytta av sitt arbete inom åtgärden inriktning och samordning. MSB:s uppföljning visar att ledning av regional samverkan och samlad lägesbild samt informations- och kommunikationsåtgärder fungerade bättre i den senare delen av hanteringen av flyktingsituationen. Utvecklingen inom åtgärden har också bidragit i hanteringen av utbrott av fågelinfluensa (Skåne län) och mjältbrand

(Jönköpings och Östergötlands län), omfattande elavbrott (Dalarnas län) samt låga vattennivåer och snöoväder (Jönköpings län). Även i pågående projekt har utveckling av inriktning och samordning förbättrat hanteringen av olika typer av inträffade händelser.

MSB:s stöd till regional och lokal nivå⁶ genom teknisk rådgivning och delfinansiering av åtgärder har gett en ökad funktionalitet, tillförlitlighet, säkerhet och uthållighet, framförallt som säkrad strömförsörjning, integrering av Raket, teknik för att visualisera lägesbilder samt tillträdessäkerhet. Dessa satsningar förbättrade ledningsförmågan på lokal nivå för 17 kommunledningar och åtta kommunala räddningstjänster samt på regional nivå vid ett landsting. Ledningsplatser har uppgraderats och moderniserats vid fem länsstyrelser.

MSB:s bedömning

Anslagsfinansierade åtgärder har stärkt inriktning och samordning. En stor del av medlen har använts av aktörerna till att införa "Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar". Ett stöd till aktörernas inriktning och samordning är förbättring avseende gemensamma lägesbilder och ökade möjligheter att kommunicera skyddat, säkert, tillgängligt och robust. Den stärkta förmågan har visats vid olika händelser under 2016, särskilt i samband med flyktingsituationen.

Inriktning och samordning har stärkts på lokal-regional nivå. De centrala myndigheternas behöver fortsätta sin utveckling av inriktning och samordning med utgångspunkt i "Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar".

---

⁶ Kommuner, landsting, länsstyrelser och centrala myndigheter kan få del av stödet och för 2016 har stödet gått till kommuner, ett landsting och fem länsstyrelser.

5. Stärkt kriskommunikation och samordning av information

Förväntade effekter:

Kriskommunikation är integrerat i ledning och samverkan med utgångspunkt i "Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar" samt "Koncept för inriktning och samordning". Aktörerna förstår och kan möta påverkanskampanjer. Resultatmål om kriskommunikation har validerats.

Nästan hälften av myndigheterna bedömer att projekten skapat ny förmåga och de har fokuserat på kommunikationssamordning mellan myndigheterna. Till viss del har de även integrerat kriskommunikation i "Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar" genom implementering av de gemensamma grunderna. I övrigt har deras projekt varit kunskapshöjande.

Kommunikationssamordning genom en samverkansplan mellan Sverige och Norge för kommunikation om kärnteknisk olycka har skapat ny förmåga. Projektet har också bidragit till förmågan att förebygga och hantera radiologiska och nukleära händelser. Denna behöver utvecklas enligt NRFB 2016. Det projektet är också det enda som har inkluderat validering av resultatmålen för kriskommunikation.

Flera länsstyrelser rapporterar stärkt kriskommunikation och informations-samordning vid inträffade händelser under 2016. Främst har detta gjorts i samband med hanteringen av flyktingsituationen 2015-2016 men även vid dricksvattenavbrott. Stärkt förmåga märks genom bättre samordning av information och budskap till allmänheten, effektivare samverkan om kriskommunikation samt tydligare roll för kommunikatörer i hantering. Även kommunerna förefaller väl förberedda att informera allmänheten vid en extraordinär händelse.

Forskning om de digitala och sociala mediernas betydelse vid fem inträffade kriser visar att medierna är aktiva vid kriser och att de starkt har påverkat samhällets kriskommunikation.

Att förstå och möta påverkanskampanjer ingår i anslaget inriktning från 2016. Trots detta har ingen projektansökan hittills inkommit.

MSB:s bedömning

Anslaget har stärkt aktörernas förmåga att kommunicera och samordna information vid kriser. Forskningsresultaten kan bli ytterligare ett stöd i aktörernas kriskommunikation och samordning av information.

Det fortsatta arbetet bör fokusera på kriskommunikation till allmänhet och media samt att integrera kriskommunikation i gemensamma grunder, och syfta till mer än att enbart vara kunskapshöjande. Enligt den nationella säkerhetsstrategin ska aktörerna kunna identifiera, möta och neutralisera påverkans- och propagandakampanjer⁷. Möjligheterna att använda anslaget i att skapa den förmågan bör utnyttjas av aktörerna.

---

⁷ Regeringen: "Nationell säkerhetsstrategi", 2017, s.18.
(<http://www.regeringen.se/48db21/globalassets/regeringen/block/aktualitetsblock/statsradsberedningen/nationell-sakerhetsstrategi.pdf>).

6. Förstärkningsresurser

Förväntade effekter:

Generella förmågor finns för att ta emot, hantera och använda nationella och internationella förstärkningsresurser vid kriser. Prioritering kan ske av materiella och personella resurser för att värna människors liv och hälsa, samt upprätthålla samhällsviktiga funktioner. Myndigheternas samarbete med ideella aktörer (frivilliga försvarsorganisationer, andra frivilligorganisationer och spontanfrivilliga) har utvecklats och utgör resurser i krishanteringen.

Flera myndigheter har stärkt de personella resurserna, dvs. möjligheten att öka kapaciteten och eller uthålligheten vid en kris. Ett par centrala myndigheter har utvecklat sitt samarbete med frivilliga försvarsorganisationer som resurs vid kriser. Projekten har också stärkt samverkan om resurser. Mottagande av resurser och förmåga att prioritera resurser när en kris inträffar har inte ingått i projekten.

Inom ramen för de fyraåriga projekten har några länsstyrelser utvecklat förmågan att avropa och ta emot frivilliga förstärkningsresurser genom att ta fram koncept för samverkan med förstärkningsresurser, förberedda avtal och övningar tillsammans med frivilliga försvarsorganisationer och andra frivilliga. De två länsstyrelser som deltog i övningen "Barents Rescue 2015" har stärkt sin förmåga att tillhandahålla förstärkningsresurser i ett internationellt perspektiv.

Många kommuner har förberedelser för att använda egna förstärkningsresurser och att ta emot resurser från andra aktörer. Landstingens förberedelser för förstärkningsresurser varierar och hälften av dem saknar en behovsanalys eller rutiner för att begära och ta emot förstärkningsresurser.

Flera pågående projekt har bidragit vid inträffade händelser under 2016 med stärkt laboratoriekapacitet och samverkan avseende farliga ämnen, beredskap för värmeböljor och vid avbrott i transporter. Personella resurser från frivilliga försvarsorganisationer förstärkte Jordbruksverket i hanteringen av ett utbrott av mjältbrand.

MSB:s bedömning

Anslaget har till del stärkt förmågan, framförallt lokalt och regionalt, men utveckling av samhällets förstärkningsresurser bör fortsätta. Fler myndigheter behöver dock påbörja och utveckla samarbete med de frivilliga försvarsorganisationerna och andra ideella aktörer. Aktörernas mottagande av nationella och internationella förstärkningsresurser samt hur dessa resurser ska prioriteras vid en kris är också angeläget att utveckla.

---

7. Stöd till Försvarsmakten vid höjd beredskap

Förväntade effekter:

Samhällets förmåga att stödja Försvarsmakten har utvecklats, särskilt inom områdena elektricitet, transport och logistik, drivmedel, telekommunikation, försörjning av livsmedel, samt tillgång till sjukvårdsresurser.

Inom åtgärden har fem utvecklingsprojekt avslutats 2016. Med utgångspunkt i Försvarsmaktens behov av stöd har myndigheters förmåga att ge stöd tydliggjorts inom olika samhällssektorer. Andra finansierade arbeten har lett till att samverkan med Försvarsmakten fördjupats samt att medvetenhet och kunskaper om civilt försvar har ökat.

I den del som finansieras av anslaget har länsstyrelsernas arbete med civilt försvar kommit igång under året och inneburit internt arbete för ökad säkerhet, säkerhetsskydd och signalskydd. Regionalt har kunskapshöjande åtgärder vidtagits om lagrum, personalbehov m.m. och utbildningar har genomförts. Även kommunernas förberedelser för höjd beredskap har påbörjats med stöd av anslaget.

MSB:s bedömning

Anslaget har börjat stärka aktörernas förmåga inom åtgärden, med hänsyn taget till att få projekt har slutförts. Förberedelser för civilt försvar ingår i inriktningen för anslaget sedan 2013. Den del som avser stöd till Försvarsmakten har aktualiserats under de senaste åren och är en uttalad prioritering i anslagets inriktning för 2017. Förmågan som åstadkommit med finansiering från anslaget bör ses i förhållande till den relativt korta tid aktörerna haft för sitt arbete inom åtgärden. Arbetet behöver utökas och utvecklas, och finansiering kan då ske i enlighet med framtida inriktningar för anslaget.

Bilaga 1. Bakgrund om anslaget och redovisningen för 2016

Anslag 2:4 Krisberedskap ska enligt regleringsbrevet 2016 användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga händelser och kriser samt till åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla en grundläggande civil försvarsförmåga. Den verksamhet som finansieras av anslaget ska ha påvisbara effekter på samhällets krisberedskap eller på den samlade förmågan att hantera kriser och deras konsekvenser.

MSB:s uppföljning av de vidtagna åtgärder som anslaget har finansierat 2016 baseras på aktörernas egen bedömning av åtgärdernas påverkan på samhällets samlade förmåga. De 108 utvecklingsprojekt som avslutades under 2016 har redovisats genom en enkät, om mål och resultat, målgrupper, samverkan, samt om åtgärderna har kommit till nytta vid en inträffad händelse. Motsvarande redovisning har gjorts av länsstyrelsernas sammanhållna projekt för 2015-2018.

Kommunernas redovisning av sin ersättning enligt LEH sker bl.a. genom indikatorer i deras risk- och sårbarhetsanalyser⁸. Av 290 kommuner har 199 redovisat indikatorerna och 203 kommuner användningen av anslagsmedlen inom utsatt tid. Motsvarande redovisning för landstingen besvarades av samtliga landsting avseende indikatorer i risk- och sårbarhetsanalysen⁹ och av 14 landsting avseende användning av anslagsmedlen. Denna information har använts som underlag för uppföljningen av anslaget för 2016.

MSB har gjort en översiktlig, kvalitativ analys av underlaget och värderat aktörernas redovisningar om anslagsfinansierade åtgärder. MSB:s bedömning i denna rapport är avgränsad till anslagets effekter under 2016. Rapporten ska inte uppfattas som en bedömning av samhällets krisberedskapsförmåga eller risker och sårbarheter (som redovisas i t.ex. den nationella risk- och förmågebedömningen). Redovisningen sker enligt de behov av stärkt krisberedskapsförmåga som också låg till grund för anslagets inriktning för 2017. Kapitel 2-7 inleds med en sammanfattande beskrivning av åtgärdens inriktning.

---

⁸ Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5).

⁹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om landstings risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:4).

Bilaga 2. Fördelning till statliga myndigheter

Tabell 1. Fördelning av anslag 2:4 Krisberedskap 2016 per central myndighet

Myndighet	Belopp i tkr
Arbetsförmedlingen	7 086
Finansinspektionen	2 540
Folkhälsomyndigheten	11 746
Fortifikationsverket	600
Försvarets radioanstalt	50 808
Försäkringskassan	300
Kustbevakningen	8 786
Lantmäteriet	5 500
Livsmedelsverket	34 475
Luftfartsverket	3 545
Polismyndigheten	28 500
Sjöfartsverket	2 802
Socialstyrelsen	8 307
Statens energimyndighet	2 220
Statens jordbruksverk	8 000
Statens veterinärmedicinska anstalt	21 292
Strålsäkerhetsmyndigheten	4 426
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	2 810
Totalförsvarets forskningsinstitut	36 784
Trafikverket	17 400
Transportstyrelsen	1 520
Summa	259 449
Slutreglering föregående års bidrag	-15 915
SOS Alarm AB (MSB:s regleringsbrev villkor 12)	25 000
Totalt bidrag till myndigheter	268 534

Tabell 2. Verksamhet utförd av MSB som finansierats med anslag 2:4 Krisberedskap under 2016

Verksamhet	Belopp i tkr
Förstärkningsmateriel	28 566
Skyddsrum	14 325
Övning	3 481
Utvecklingsprojekt inom krisberedskap	54 895
Övrig utvecklingsverksamhet	15 675
Summa	116 943

Tabell 3. Fördelning av anslag 2:4 Krisberedskap 2016 per länsstyrelse

Länsstyrelse	Belopp i tkr
Länsstyrelsen i Blekinge län	3 130
Länsstyrelsen i Dalarnas län	4 899
Länsstyrelsen i Gotlands län	4 157
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2 900
Länsstyrelsen i Hallands	3 859
Länsstyrelsen i Jämtlands län	6 230
Länsstyrelsen i Jönköpings län	5 147
Länsstyrelsen i Kalmar län	5 000
Länsstyrelsen i Kronoberg	3 358
Länsstyrelsen i Norrbotten	4 157
Länsstyrelsen i Skåne län	6 715
Länsstyrelsen i Stockholms Län	9 200
Länsstyrelsen i Södermanlands län	2 975
Länsstyrelsen i Uppsala	4 472
Länsstyrelsen i Värmland	5 099
Länsstyrelsen i Västerbottens län	7 890
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	2 556
Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 650
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	8 295
Länsstyrelsen i Örebro	3 095
Länsstyrelsen i Östergötlands län	4 420
Summa	100 203
Slutreglering föregående års bidrag	-146
<i>Länsstyrelsernas ledningsplatser</i>	
Drift	15 109
Utveckling	11 878
<i>Summa ledningsplatser</i>	<i>26 987</i>
Totalt bidrag till länsstyrelserna	127 045

Tabell 4. Lista över utvecklingsprojekt som centrala myndigheter (inklusive MSB) och länsstyrelser avslutat under 2016

Myndighet/ Projekt
Arbetsförmedlingen
Förstärkt utveckling av samverkansområdet SOES 2016-2018
Samverkansområde Ekonomisk säkerhet (SOES) projekt under 2016 med syfte att stärka resiliensen i betalningssystemet
Finansinspektionen
FSPOS projekt 2016 för stärkt robusthet och höjd krisberedskap i den finansiella sektorn
Folkhälsomyndigheten
Fall-bibliotek för pandemi med resultat av simulerade scenarier
Förstudie avseende etablering av en mobil understödande teknisk expertfunktion för utbrottshantering och säker diagnostik vid utbrottskatastrofer, sammanbrott av hälsovården, nationellt-regionalt, nordiskt och internationellt
Rask livsmedelsrelaterad utbrottsutredning
Utveckling och hantering av särskilda lagerfrågor
Fortifikationsverket
Förstärkt utveckling av samverkansområde teknisk infrastruktur (SOTI) 2016-2018
Försvarets radioanstalt
Säkra kryptografiska funktioner
Försäkringskassan
Den digitala kriskommunikationen villkor. Ett projekt om myndigheters kunskapsutveckling och lärande
Jordbruksverket
Epizootiutbrott-samverkan, beslutsstöd och övningar
Myndighetsgemensam utvärdering av samordnad hantering av utbrott av smittsamma djursjukdomar
Saneringsåtgärder i jordbruket - vägledning för kommunikation av rekommendationer, säkerställande av genomförande samt kontroll av efterlevnaden av gränsvården
Kustbevakningen
Analys av civilförsvarsförmåga, samverkan och ledning (MSB)
Deltagande i kärngrupp CBRNE
DykSMART, Dykeri - Statens maritima resurser i utveckling
Nationell konferens för oljeskadeskydd
Sjöbasis: ökad prestanda, skadetålighet och tillgänglighet
Lantmäteriet
Användning av geografisk information vid extraordinär händelse
Etablering av utökad civil-militär samverkan inom geodataområdet för stärkt krisberedskap
Manér- och symbolsättning för webbkartor inom krisberedskapsområdet

Vattendomar – relatering till höjdsystemet RH 2000
Livsmedelsverket
Förstudie till nationellt anmälningssystem för livsmedelsincidenter (SLV24)
Konsekvenser för Gotland med inga eller begränsade livsmedelstransporter - TI
Medfinansiering EU-projektet "Aquavalens"
Mikrobiologiska dricksvattenrisker-Riskklassning av svenska ytråvatten
Mikrobiologiska dricksvattenrisker-Verktyglåda för fekal källspårning på laboratoriet och i fält
Myndighetsgemensam handbok för utredningar av vatten- och livsmedelsutbrott
Nödvattenövning Stor stad - TI
Regionalt övnings- och kunskapsstöd (RÖK) för ökad krisberedskapsförmåga dricksvatten
Stärkt nationell laboratorieförmåga att hantera utbrott av högpato­gena smittämnen
Luftfartsverket
Samverkansprojekt kontinuitet ATCC
Länsstyrelsen i Blekinge län
RÖ/KKÖ Blekinge
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Gränslös krishantering
Krisledning och samverkan II (KriSamII) – NordSam med tillägg för Dalarna
Samordnad kriskommunikation i NordSam och Dalarna
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Krisledning och samverkan II (NordSam och läns­specifik del för länsstyrelsen Gävleborg)
Samordnad kriskommunikation i NordSam inklusive läns­specifikt för Gävleborg
Länsstyrelsen i Gotlands län
Förstärkt utveckling av Samverkansområdet geografiskt områdesansvar (SOGO) i syfte att utveckla förmågan att utöva geografiskt områdesansvar på all nivåer 2016-2018
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Gränslös samverkan vid kärnteknisk olycka (GSK)
Krisledning och samverkan II (KriSamII) - NordSam - delen Jämtlands län
Sambruk Jämtland
Samordnad kriskommunikation i NordSam
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Regional ledning och samordning
Länsstyrelsen i Kalmar län
Informationssäkerhetsprojektet - Utveckling och samordning av robust och säker IT förvaltning
Kriskommunikationsprojekt Sydlänen - Utveckling av regionalt anpassade utbildningar samt utveckling av kriskommunikationssamverkan

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Barents Rescue 2015
Krisledning och samverkan II (KriSamII)- NordSam
Samordnad kriskommunikation i NordSam (NordSam och länspecific del för Länsstyrelsen i Norrbottens län)
Länsstyrelsen i Örebro län
Kriskommunikationssamverkan i praktiken
Länsstyrelsen i Östergötlands län
samordning och inriktning – implementering och spridning av resultat
Länsstyrelsen i Skåne län
Områdesbaserad Risk- och Sårbarhetsanalys – Ett arbetssätt för geografisk riskanalys
Utveckling av länsstyrelsens arbete inom områdena skydd mot olyckor och extraordinära händelser
Länsstyrelsen i Uppsala län
Regional förmågeutveckling för hantering av förstärkningsresurser
Länsstyrelsen i Värmlands län
Gränslös krishantering
Samlat stöd för ett Tryggt och Säkert Värmland
Utveckling av demonstrator för distribuerad krisövning
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Barents Rescue 2015, Västerbotten
Krisledning och samverkan II
Länsöverskridande samverkan kring farliga ämnen (LSFÄ)
Regional samordning och inriktning: utvecklingsprocess för Västerbottens län
Samordnad kriskommunikation i NordSam
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Krisledning och samverkan II (KriSamII) NordSam - Västernorrland
Samordnad kriskommunikation i NordSam - Västernorrland
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Delfinansiering ESA SSA
Delprojekt - Samordning och inriktning
Effektiv samordning för en ökad nationell förmåga att hantera händelser med stöd av aktörsgemensam CBRNE strategi och Sveriges strategi för oljeskadeskydd.
Erfarenhetsåterföring SAMÖ 2016
Erfarenhetshantering efter övningar - utveckling av ett koncept för att kvalitetssäkra återföring och implementering hos berörda aktörer.
Förstudie framtida TFÖ
Gränsöverskridande kommunikation
Karttjänst för att visa information om Sveriges infrastruktur
Lägesbild och visualisering i WIS
Metod och struktur för förmågeutveckling för civilt försvar - ett fortsatt projekt

Pilotprojekt, tjänsteorienterad arkitektur för informationsdelning
Prioriterade områden samt stöd och uppföljning av den externa implementeringen av CBRNE-strategin
Stöd till kommunernas övningsverksamhet
Vidareutveckling av beredskapsplanering för det civila försvaret
Polismyndigheten
Det nätbaserade kemikaliehotet - inventering, analys och förslag på åtgärdsprogram för att uppnå en tillräcklig förmåga för att hantera hotet
Effektiv samverkan och kommunikation mellan ordningsvakter - polis och övriga krisaktörer
Kemisk analys av toxiner (SKL)
Stärkt beredskapskapacitet via rationell laboratoriediagnostik samt förenklad provberedning, pre-PCR processing
Sjöfartsverket
SAMÖ 2016
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Beredskapssystem för luftspridning av vulkanaska och vulkaniskt orsakade atmosfärskemiska gaser och partiklar samt skogsbrandrök och biologisk smitta
Förstärkt utveckling av samverkansområdet SOSUV 2016-18
Socialstyrelsen
CBRN E- ett utbildnings- och övningskoncept i samverkan steg 2, nationell spridning
Förbättrad förmåga och beredskap att i samverkan förebygga och hantera stora händelser med toxiska industrikemikalier
Förstärkt utveckling av samverkansområdena år 2016-2018, Samverkansområdet Farliga Ämnen (SOFÄ)
Hälso- och sjukvårdens planering, återuppbyggnad och stärkt förmåga till samverkan och ledning vid höjd beredskap och krig
Socialtjänstens krisberedskap, modell för regional samverkan
Statens veterinärmedicinska anstalt
Civilt försvar och uppföljning av krisberedskapsprojekt- och nätverk
Mobila B-laboratoriet och civil-militär samverkan på plats
Utveckling av gemensamt verktyg för tidig upptäckt, varning och analys av material och produkter från foderkedjan med avseende på farliga ämnen av kemiskt ursprung
ZOFORISK – systemanalys av central-regional-lokal zoonosamverkan samt utveckling av operativa stöd för snabba riskvärderingar inom zoonosområdet, och för riskprioritering av fodertillsyn
Strålsäkerhetsmyndigheten
Radioaktivt nedfall i vattentäkter
Revidering och konsolidering av NESAs, den Nationella Expertgruppen för Sanering
Totalförsvarets forskningsinstitut
Förstärkt skydd av kritisk infrastruktur - Aktörsgemensam vägledning för tidig varning mot kemiska och biologiska ämnen
Medfinansering av FOI:s och MSB:s medverkan i EU-projektet DRIVER

Medfinansiering av EU-projektet (FP7) EXPEDIA- Explosives precursor defeat by inhibitor additives
Medfinansiering för EU-projekt SAFEPOST
SUBCOP-Suicide Bomber Counteraction and Prevention
Trafikverket
Förstärkt utveckling av samverkansområdena 2016-2018
Möjligheter att minska stabilitetsrisker i raviner och slänter vid skogsbruk och exploatering
Samverkan storstad
Utredning om Trafikverkets förstärkningsmateriel
Transportstyrelsen
Projekt Ledningsfunktion Civil Luftfart, vidmakthållande
Projekt Utveckling av modell för genomförande av RSA inom civil luftfart

Bilaga 3. Fördelning till kommuner och landsting

Tabell 5. Fördelning av anslag 2:4 Krisberedskap till kommuner 2016

Ersättningar och bidrag	Belopp i tkr
Ersättning till kommuner enligt LEH	260 321
Bidrag abonnemangspris Raket	37 000
Bidrag för kommunal ledning och räddningscentraler	56 158
Övriga utbetalningar avseende kommunal ledning och räddningscentraler	1 145
Summa	354 625

Tabell 6. Fördelning av anslag 2:4 Krisberedskap till landsting 2016

Ersättningar och bidrag	Belopp i tkr
Ersättning till landsting enligt LEH	10 000
Bidrag för ledningsplatser	2 408
Övriga utbetalningar avseende ledningsplatser	50
Summa	12 458

Bilaga 4. Fördelning till frivilligorganisationer

Tabell 7. Bidrag för uppdragsverksamhet från anslag 2:4 Krisberedskap till frivilliga försvarsorganisationer under 2016

Organisation	Belopp i tkr
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)	3 150
Frivilliga Flygkåren (FFK)	7 432
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)	1 200
Svenska Försvarsutbildningsförbundet	2 177
Svenska Brukshundklubben (SBK)	1 856
Svenska Blå Stjärnan (SBS)	4 800
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)	6 799
Riksförbundet Sveriges Lottakårer (SLK)	1 947
Svenska Röda Korset (SRK)	246
Sjövärnskårens Riksförbund (SVK)	609
Flygvapenfrivilligas Riksförbund (FVRF)	9
Insatsingenjörernas riksförbund (IIR)	220
Sveriges Bilkårens Riksförbund	1 995
Summa	32 439
Slutreglering av föregående års bidrag	-1 478
Netto utbetalt till frivilligorganisationerna	30 961

Bilaga 5. Fördelning till forskning och studier

Tabell 8. Lista över de utförare som erhållit bidrag för forskning och studier från anslag 2:4 Krisberedskap under 2016

Organisation	Belopp i tkr
Chalmers Tekniska Högskola AB	3 237
Försvarshögskolan	13 981
Göteborgs universitet	5 073
Högskolan i Gävle	50
Högskolan i Skövde	1 053
Ideon AB	600
Institutet för framtidsstudier	1 229
Institutet för rymdfysik	2 162
Karlstads Universitet	3 790
Karolinska institutet	337
Kungliga Tekniska Högskolan	6 481
Linköpings universitet	10 260
Lunds Universitet	4 907
Malmö högskola	2 000
Mittuniversitetet	150
NordForsk	4 000
SICS East Swedish ICT AB	1 132
Stockholm Environment Institute	777
Styrelsen för Svensk Brandforskning	2 653
Svenska Atlantkommittén	250
Sveriges lantbruksuniversitet	1 324
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	3 041
Sveriges Tekniska Forskningsinstitut	3 905
Södertörns högskola	566
Totalförsvarets forskningsinstitut	23 551
Umeå universitet	1 157
Uppsala universitet	1 810
Valutakursförluster	52
Erhållna bidrag för finansiering av forskning	-700
Netto utbetalt till forskning	98 828
Studier (diverse utförare)	27 748
Summa forskning och studier	126 576

Tabell 9. Forskningsprojekt finansierade av anslaget som avslutades 2016

Utförare	Projekt
Göteborgs universitet	Nederbörd och översvämningar i framtidens Sverige: orsaker, konsekvenser och anpassningsstrategier för län och kommuner
SMHI	Högupplösta nederbördsprognoser
Lunds universitet	Stigande havsnivåer - planering och design av ett föränderligt landskap
Lunds universitet	Samhällelig resiliens: en internationell diskursanalys
SLU	Klimatpåverkan på skogsbrandrisk i Sverige. Nulägesanalys, modellutveckling och framtida scenarioutveckling
Stockholm Environmental Institute	WASH & RESCUE - Vatten, sanitet och hygien för den resilienta staden
Göteborgs universitet	Kriskommunikation 2.0
Institutet för rymdfysik	Solstormar och rymdväder bryggfinansiering
SAIS Center for Transatlantic Relations	Forward Resilience

Tabell 10. Forskningsutlysningar finansierade av anslaget under 2016

Transport av farligt gods

Tvärsektoriella övningar

EU-planeringsbidrag

Postdoktoralt stöd

Samhällelig resiliens

Perspektiv på ledning och samverkan - genus

CBRNE i framtiden

Kriskommunikation och förtroende

